

змушує український бізнес виводити свої капітали в світові офшорні центри; 3. Основною схемою, яка використовується для виведення коштів з України в офшори, є заниження цін на експортовану в офшорні центри продукцію; 4. Для боротьби з цим явищем необхідно вже в 2013 р. прийняти закон про трансфертне ціноутворення без суттєвих вилучень і доповнень та ввести його в дію з 1.07.2013 р. (або – з 1.01.2014 р.); 5. Важливо також суттєво розширити існуючий перелік офшорних зон, затверджений Кабінетом Міністрів України (з 36 до 70), обов'язково включивши в нього Панаму; 6. Потрібно негайно денонсувати угоду про уникнення подвійного оподаткування з Кіпром, оскільки вона наносить значну шкоду фінансам Української держави.

Список використаних джерел:

1. Офшорний вузол для України//Вісник податкової служби України. – 2012. - №40. – с. 67-69.
2. Вишинська Т.А. Використання офшорних юрисдикцій як засіб мінімізації податків у сфері зовнішньої торгівлі /Т.А. Вишинська// Економіка та держава. – 2012. - №11 – с. 76-78.
3. Лановий В. Чим загрожує некерована експансія ТНК/В. Лановий//Український тиждень. – 2013. - №42. – с. 22-25.
4. Фінансові потоки повернуть на батьківщину//Вісник податкової служби України. – 2012. - № 48. – с. 6-7.
5. Карлін М.І. Фінансові системи країн Америки/М.І. Карлін// Тернопіль: - Богдан, 2011. – 496 с.

УДК 351.84

Конопліна Ю.С. к.е.н, доцент кафедри фінансів
ДВНЗ “Українська академія банківської справи
Національного банку України”

**СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ В УМОВАХ ТЕНДЕНЦІЇ
ЯКІСНИХ ЗМІН ПРАЦІ**

Дана стаття присвячена дослідженню зв'язку та відмінностей між поняттями “інформація” та “знання” в контексті проблем соціального страхування і необхідності підвищення продуктивності праці, розгляду відмінностей між концепціями інформаційної економіки та економіки знань. Автор аналізує можливості інновацій в сфері інформаційних технологій щодо підвищення продуктивності суспільної праці.

Ключові слова: соціальне страхування, економіка знань, інформаційне суспільство, інформаційні технології, продуктивність праці

Yu.Konoplina

**СОЦИАЛЬНОЕ СТРАХОВАНИЕ В УСЛОВИЯХ ТЕНДЕНЦИИ
КАЧЕСТВЕННЫХ ИЗМЕНЕНИЙ ТРУДА**

Данная статья посвящена изучению связи и отличий между понятиями «информация» и «знания» в контексте проблем социального страхования и необходимости повышения производительности труда, рассмотрению отличий между концепциями информационной экономики и экономики знаний. Автор анализирует возможности информационных технологий по повышению производительности труда.

Ключевые слова: социальное страхование, экономика знаний, информационное общество, информационные технологии, производительность труда

Коноплина Ю.С.

**SOCIAL INSURANCE TRENDS IN QUALITATIVE
CHANGES IN LABOR**

This paper is devoted to examination of connections and differences between concepts of “information” and “knowledge” in context of social insurance problems and problems of improving labor productivity. In this article the differences between the theories of “informational economy” and “knowledge-based economy” are regarded. The author analyses the potential of informational technologies as for improving labor productivity.

Key words: social insurance, knowledge-based economy, information society, information technologies, labor productivity.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Однією з проблем переходу до інформаційного суспільства є проблема зміни рівня продуктивності суспільної праці і виникнення перешкод щодо реалізації пріоритетних завдань соціального страхування. Дослідження проблем зміни продуктивності праці при переході до інформаційного суспільства дозволить належним чином організувати управління процесом переходу до інформаційного суспільства з тим, щоб мінімізувати дію факторів, що негативно впливають на рівень продуктивності суспільної праці, та, відповідно, максимізувати дію факторів, що впливають на даний показник позитивно. Проблематика зміни якості і характеру праці і, відповідно, продуктивності праці постає однією із найбільш актуальних в сфері соціального страхування переважної більшості країн світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення проблеми. Розв'язання даної проблеми започатковано в роботах таких вчених, як Д.Белл, Е. і Х.Тоффлер, М.Кастельс. Саме в їх працях проблема підвищення продуктивності суспільної праці знаходила вирішення через зростання ролі інформації та знань у суспільному виробництві. Не менш відомими є праці таких авторів, як Е.Гідденс та Р.Мюнх, які глобалізацію та виникнення світового інформаційного порядку розглядали як одні з передумов переходу до інформаційного суспільства, для якого, характерними є глобальні системи єдиного знання та єдиної техніки. Однак поряд із дослідженням передумов підвищення продуктивності суспільної праці при переході до інформаційного суспільства доречним, на нашу думку, є і розгляд окремих характеристик процесу переходу до інформаційного суспільства, вплив яких призводить до зниження продуктивності суспільної праці. Саме цій проблематиці і присвячена дана робота.

Цілі статі. При написанні даної статі нами ставилися такі цілі: 1) дослідження зв'язку та відмінностей між поняттями "інформація" та "знання" в контексті питань функціонування соціального страхування в умовах переходу до інформаційної економіки; 2) розгляд відмінностей між концепціями інформаційної економіки та економіки знань та їх впливу на зміни якості і характеру праці; 3) аналіз витоків інформаційного перевантаження людини в сучасній економіці як фактору необхідності змін якості і характеру праці; 4) дослідження можливостей інновацій в сфері інформаційних технологій щодо підвищення продуктивності суспільної праці і вдосконалення системи соціального страхування.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Досліджуючи питання функціонування соціального страхування в умовах переходу до інформаційного суспільства необхідно проаналізувати зв'язок та відмінності між поняттями "інформація" та "знання" в контексті питань підвищення продуктивності суспільної праці, змін якості і характеру праці. В науковій літературі вже неодноразово надавалися різноманітні визначення поняття "знання", однак їх порівняльний аналіз не є метою даної роботи. В рамках даного дослідження нам необхідно зупинитися на аналізі відмінностей між поняттями "знання" та "інформація". Оскільки знання – це достовірна інформація теоретичного та практичного характеру, що є усвідомленою і тримається в пам'яті людини, проаналізуємо, яким чином в даному визначенні простежуються відмінності між поняттями "інформація" та "знання".

Якщо інформація серед багатьох своїх властивостей може і не характеризуватися достовірністю (і будучи недостовірною, не перестане бути інформацією), то, на наш погляд, достовірність, обґрунтованість, відповідність дійсності є невід'ємними властивостями знання. Тобто інформація, що не відповідає дійсності, не може стати знаннями в тому розумінні, яке ми вкладаємо в це поняття. Крім того, якщо існує різноманіття носіїв інформації, то відносно знань такого різноманіття не спостерігається. Єдиним носієм знань, згідно з даним визначенням, є людина. Таким чином, передача знань, наприклад, від вчителя до учня представляє собою комплекс

різноманітних заходів, спрямованих на сприяння усвідомленню та утриманню в пам'яті учня достовірної інформації з предмету навчання, що представляє собою сутність освіти. Однак в умовах прискорення науково-технічного прогресу зростає роль самоосвіти, тобто самостійної (без прямої допомоги інших людей) діяльності людини, спрямованої на усвідомлення та утримання в пам'яті достовірної інформації з предмету самоосвіти. Якщо психічні та фізичні здібності людини не накладають ніяких обмежень на світовий обсяг інформації, то глобальний обсяг знань точно обмежується психофізичними можливостями людини щодо усвідомлення інформації та утримання її в пам'яті. І звідси витікає, на наш погляд, один із найважливіших висновків стосовно відмінностей між поняттями "знання" та "інформація", а саме висновок про те, що зростання питомого обсягу знань у розрахунку на одну людину, однозначно призводить до зростання продуктивності праці, тоді як зростання питомого обсягу інформації у розрахунку на одну людину впливає на продуктивність праці далеко неоднозначно.

Розглядаючи відмінності між концепціями інформаційної економіки (інформаційного суспільства) та економіки знань, а також їх вплив на зміни якості і характеру праці, звернемося до висловів таких авторів, як Д.Белл та М.Кастельс з приводу визначення сутності інформаційної економіки. Так, Д.Белл вважає, що на відміну від розвинутого індустріального суспільства, в якому головною задачею є виробництво товарів, характерною особливістю інформаційного суспільства є виробництво і використання інформації на базі комп'ютерних технологій (що, звичайно, ні в якому разі не відміняє створення товарного різноманіття). Це суспільство, в якому створення і розповсюдження товарів і послуг у вирішальній мірі залежить від виробництва, обробки та передачі інформації. Це також суспільство, зосереджене на виробництві і широкому розповсюдженні (споживанні) нового знання. Таким чином, Д.Белл називає це суспільство, яке аналізується, інформаційним та не зазначає відмінностей щодо ролі інформації та знань в процесі підвищення продуктивності суспільної праці [1]. М.Кастельс відмічав, що в новому, інформаційному способі розвитку джерело продуктивності полягає у технології генерування знань, обробки інформації і символічної комунікації. За думкою М.Кастельса, звичайно, знання та інформація є критично важливими елементами у всіх способах розвитку, тому що процес виробництва завжди є заснованим на певному рівні знань та на обробці інформації, однак специфічним для інформаційного способу розвитку є вплив знання на саме знання як головне джерело продуктивності. Можна стверджувати, що М.Кастельс вживаючи термін "інформаційний спосіб розвитку", є більш схильним вважати суспільство, що аналізується, інформаційним, хоча наголошує на провідній ролі знання як основного джерела зростання продуктивності праці [1]. Таким чином, на нашу думку, це суспільство, до якого у провідних країнах світу в теперішній час відбувається перехід, є за своєю сутністю дійсно інформаційним, з усіма недоліками притаманними прискореному зростанню світових обсягів інформації і негативним в цілому впливом на продуктивність суспільної праці. Однак та економіка, в якій саме знання стане основним джерелом зростання продуктивності праці, почне формуватися лише на основі повністю сформованого інформаційного суспільства, за своїм характером є наступною за інформаційним суспільством формацією і більш відповідає назві "економіка знань".

Аналізуючи витoki інформаційного перевантаження людини в сучасній економіці як фактору необхідності змін якості і характеру праці, можна зазначити, що у сучасному житті людина зустрічається з двома протилежними проблемами: з одного боку, безперервний потік інформації з усіх можливих джерел, який заповнює собою весь життєвий простір як з дозволу, так і без дозволу людини; з іншого боку, відшукати в цьому потоці саме ту інформацію, яка є потрібною, стає все складніше. Яскравим прикладом каналу інформаційного перевантаження людини є реклама. Проілюструвати проблему пошуку необхідної інформації можна на прикладі інформаційного хаосу, що є характерним для мережі Інтернет. Пошукові системи ще далекі від досконалості, в

результаті тривалих пошуків можна знайти багато чого, крім того, що було потрібно. Частково вирішується ця проблема лише через знання точної назви сайту, на якому, можливо, розміщена та чи інша необхідна інформація. Наведемо деякі цифри, що характеризують інформаційну ситуацію у світових масштабах. На планеті щорічно з'являються 100 тис. журналів (на 60 мовах), 5 млрд. Наукових книг і статей, 250 тис. дисертацій і звітів. Всесвітній книжковий фонд подвоюється кожні 10-15 років, число телефонних каналів – кожні 11 років, число автоматизованих баз даних збільшується в 10 разів за 10 років. Всесвітній фонд описання винаходів (патентів) дорівнює приблизно 500 млн. сторінок тексту, і при цьому він кожного року збільшується на 1 млн. документів, що містять у собі інформацію про 350 тис. винаходів. Спеціалістами в галузі інформатики встановлена динаміка зростання інформації. До 1800 року обсяг інформації подвоюється кожні 50 років. З 1950 – кожні 10. З 1970 – кожні 5 років, з 1990 – щорічно [2]. Психічні та розумові здібності людини часто не витримують такого інформаційного перевантаження. Вже достатньо поширеними є випадки різноманітних захворювань в результаті неможливості людини засвоїти та обробити ту кількість інформації, яка передається за допомогою комп'ютерів, телефонів, радіоприймачів, телевізорів, засобів зовнішньої реклами, газет, журналів, книг. Експериментально встановлено, що мозок людини у змозі сприймати і точно опрацювати інформацію із швидкістю не більше 25 біт в секунду. За такої швидкості засвоєння даних протягом життя людина може прочитати не більше трьох тисяч книг, з урахуванням того, що буде щоденно сприймати по 50 сторінок тексту. В Німеччині з цього приводу були проведені спеціальні дослідження, в результаті яких з'ясувалося, що в одній із берлінських наукових бібліотек не прочитані жодного разу книги складають 90% її загального фонду. Це означає, що практично мільйон сторінок, що містять науково-технічні та інші знання, не були запитані тими, для кого вони були створені [2].

Відомо, що при наближенні рівню розумової втомленості до критичної межі спрацьовують механізми самозахисту, і людина на певний час перестає сприймати ту інформацію, що викликала втомленість. Інформаційне перевантаження значно зменшує можливості відновлення сил після закінчення робочого дня, що, відповідно, негативним чином позначається на рівні продуктивності праці людини. На сучасному етапі все частіше інформаційне перевантаження викликають фактори, що діють безпосередньо на робочому місці. Зростання потоку інформації під час виконання службових обов'язків пов'язують із підвищенням ділової активності, характерним для сучасної економіки. Однак в потоці інформації, з яким кожного робочого дня зустрічається людина, достатньо значною є частка зайвої інформації, поява якої викликана або нерациональним менеджментом, або забюрократизованістю функціонування суб'єкту господарювання. Основне інформаційне навантаження приходить на осіб, що приймають рішення, на всіх управлінських рівнях. На робочому столі особи, що приймає рішення, щоденно з'являється свіжа аналітика та різноманітні звіти, як із внутрішніх по відношенню до суб'єкта господарювання джерел, так і із зовнішніх. Обробити такий обсяг інформації неможливо фізично. На практиці вся ця інформація у своїй більшості навіть не проглядається, хоча при цьому особа, що приймає рішення, так чи інакше весь робочий день витрачає на спроби з якомога меншими витратами відреагувати на вхідну інформацію (телефонні дзвінки, повідомлення, що надходять за електронною поштою, і т.д.). В результаті для основної безпосередньої роботи не вистачає часу.

Інформаційне перевантаження перешкоджає нормальній діяльності людини, і виходів із цієї ситуації може бути декілька: 1) людина пропускає (не сприймає) частину інформації, будучи не в змозі її побачити (почути); 2) вона сприймає і опрацює всю інформацію точно і у відповідності із задачею, але пізніше строку; 3) сприймає інформацію у викривленому світлі або просто відмовляється від її сприйняття. До цього слід додати: а) якщо інформація сприймається не в повному обсязі, частково, то вона дає невірне уявлення про факти, а звідси джерело неточних, і навіть помилкових

рішень; б) коли людина, особливо ділова, розуміє, що вона сприймає не всю інформацію за темою, це негативно позначається на її нервовій системі (невпевненість, роздратованість і навіть почуття страху); в) інформаційні перевантаження послаблюють здатність людей думати, приводять до зниження творчих потенцій, появи гострого дефіциту часу [2]. Лише невеликий відсоток рішень приймається на інтуїтивній основі. Таким чином, здебільшого для прийняття рішень використовується інформація, яка після обробки свідчить на користь того чи іншого рішення. Однак прагнення озброїти особу, що приймає рішення, більшою за обсягами та різноманітнішою інформацією є помилковим. Необхідно ретельно підходити саме до процесу вибору інформації, яка стане корисною при прийнятті певного рішення.

Досліджуючи можливості інновацій в сфері інформаційних технологій щодо підвищення продуктивності суспільної праці і вдосконалення системи соціального страхування, слід зазначити, що застосування зазначених технологій має такі соціально-економічні наслідки, як зміна якості праці, зміна структури зайнятості, зміна умов праці, наявність парадоксу Солоу, перевищення приватних вигод над соціальними. Зміна якості праці в сучасному суспільстві полягає у тенденціях до зменшення важкості фізичної праці та поступового переважання елементів творчості у складі більшості видів економічної активності людини. Процес зміни структури зайнятості може бути охарактеризованим такими тенденціями, як зростання зайнятості в сфері послуг та в сфері науки і освіти, а також збільшення питомої ваги висококваліфікованих спеціалістів в структурі робочої сили. Стосовно зміни умов праці можна зазначити переважання самозайнятості, дистанційної та часткової форм зайнятості, а також поєднання робочої сили та власника капіталу в одній особі [3-15].

Відомий парадокс Солоу полягає в тому, що інформаційні технології, які за визначенням спрямовані на підвищення продуктивності суспільної праці, не виконують свої функції, тобто розповсюдження інформаційних технологій не призводить до статистично помітних зрушень у сукупному показнику продуктивності праці в економіці в цілому. Це явище пояснюється декількома причинами. По-перше, у деяких видах діяльності неможливо повністю замінити людей комп'ютерами. По-друге, існує необхідність ручного контакту через клавіатуру для виконання функцій комп'ютерів, що обмежує час на комбінування мислення людини з генеруючими інформацію ресурсами комп'ютерів. По-третє, комп'ютери, з одного боку, покращують умови праці, однак, з іншого боку, комп'ютери уможливають споживання на робочому місці у вигляді відправлення приватної кореспонденції за електронною поштою, гральних та розважальних програм, доступу до Інтернету із особистими цілями, що призводить до неофіційного скорочення робочого часу, а значить і випуску продукції.

Слід також відзначити, що сукупний показник продуктивності праці за економікою в цілому лише узагальнює галузеві показники, які досить відрізняються один від одного. Так, наприклад, продуктивність праці в сфері виробництва комп'ютерів зростає швидкими темпами, в той час як ніякого зростання продуктивності низькокваліфікованої праці (двірники тощо) в сфері послуг не спостерігається. До того ж, методи обліку продуктивності праці досі ще не є досконалими, а їх розвиток відстає від темпів зростання різноманіття форм та якості праці.

Перевищення приватних вигод над соціальними при використанні інформаційних технологій полягає в тому, що багато суб'єктів господарювання використовують їх лише з метою конкуренції з іншими суб'єктами господарювання, покладаючи при цьому за мету перерозподіл ринкової частки, а не зростання сукупної продуктивності праці (наприклад, наявність у вуза електронного сайту може призвести до збільшення кількості студентів, що в ньому навчаються, за рахунок інших вузів, але навряд чи підвищить рівень освіти). Можна стверджувати, що вплив на перерозподіл вже створених благ, а не вдосконалення їх виробництва – найголовніша причина того, що соціальні вигоди від використання комп'ютерів інколи опиняються нижче, ніж приватні вигоди. Крім того, необхідно зазначити, що в сфері розробки інформаційних

технологій останнім часом спостерігається криза. Програми бізнес-призначення, які формують бек- та фронт-офіси (системи ERP, CRM), своїм розвитком в основному зобов'язані маркетологам, а не інноваціям в сфері інформаційних технологій. Зниження інноваційної активності в даній області відображається на зростанні офшорного аутсорсинга. Все більша частина роботи може бути переданою дешевій робочій силі "другого сорту" в країна, що розвиваються. У зв'язку із погіршенням ситуації в сфері інформаційних технологій на 30% скоротилося в США число бажаючих отримати спеціальності, пов'язані із цим сектором. В той же час, наприклад, в Індії, число випускників вузів-програмістів зростає на 10-15% щорічно [16].

Очікується, що запровадження нових, хоча і не інноваційних, CRM-технологій здатне забезпечити передачу всеохоплюючої інформації про споживачів в реальному масштабі часу. Завдяки цьому з'являється можливість надавати клієнтам персоналізований сервіс. Сучасні CRM-системи здатні забезпечити комплексний підхід до автоматизації роботи із клієнтами і спрямовані на надання максимально задовільного для споживача сервісу. Наприклад, за допомогою CRM-системи можна оцінити ефективність витрат на різноманітні маркетингові програми та акції. При цьому піддаються аналізу не тільки первинний відзив потенційних клієнтів, але й конкретні фінансові показники, навіть якщо між проведеною акцією та укладанням договору проходить декілька місяців [17]. Однак, на нашу думку, основна проблема із використанням CRM-технологій в контексті питань продуктивності праці полягає в можливості додаткового інформаційного перевантаження працівників, адже такі технології спрямовані на акумуляцію якомога більшої інформації, хоча і в розрізі кожного окремого клієнта. Можливим засобом протидії такому додатковому інформаційному перевантаженню працівників є обмеження та ретельний вибір складових елементів переліку відомостей про клієнта, які мають вноситися до бази даних CRM-технологій.

Висновки. Таким чином, перехід до інформаційного суспільства відображається на функціонуванні системи соціального страхування, в першу чергу, шляхом реалізації якісних змін праці. Оскільки соціальне страхування в основному спрямоване на відтворення трудових ресурсів в країні, очевидно, що в рамках соціального страхування необхідно передбачити комплекс заходів щодо вчасного реагування на виклики переходу до інформаційного суспільства, протидії тим тенденціям інформаційної економіки, які знижують продуктивність праці, ускладнюють якісне відтворення трудових ресурсів, знижують соціальну захищеність і стабільність працевліштування найманих працівників. З огляду на зазначене, особливу увагу необхідно звернути на несприятливу, з точки зору соціального страхування, тенденцію змін у традиційній моделі трудових відносин між роботодавцем і найманим працівником.

Список використаної літератури

1. Зборовский Г.Е., Шуклина Е. Образование как ресурс информационного общества // Социологические исследования. – 2005. – №7. – С.107-113.
2. Еляков А.Д. Информационная перегрузка людей // Социологические исследования. – 2005. – №5. – С.114-121.
3. Цвельев Р. Метаморфозы индустриальной экономики: проблема экономических измерений // Мировая экономика и международные отношения. – 2001. – № 2. – С. 11-19.
4. Колодко Г. «Новая экономика» и старые проблемы // Проблемы теории и практики управления. – 2002. – С. 32-38.
5. Кузьмин С. Перспективы России в развитии современных мирохозяйственных тенденций // Экономист. – 2002. – № 1. – С. 14-25.
6. Куликов В. Нынешняя модель глобализации и Россия // Российский экономический журнал. – 2002. – № 10. – С. 65-74.
7. Новосельский К. Общественное сознание и экономическое развитие // Экономист. – 2003. – № 1. – С. 57-61.

8. Мовсесян А. Изменения в системе мирового хозяйствования // Экономист. – 2000. – № 12. – С. 79-87.
9. Мовсесян А. Иррационально-эволюционный подход к развитию мировой экономики // Вестник Московского университета. – 2001. – № 3. – С. 72-80.
10. Иванченко В. Россия: восходящие и нисходящие трансформации // Экономист. – 2002. – № 1. – С. 7-13.
11. Цыгичко А. Высокая цена конкурентоспособности // Экономист. – 2003. – № 1. – С. 31-36.
12. Черковец О. Глобализация сотрудничества или конкуренции? // Экономист. – 2002. – № 10. – С. 3-16.
13. Актуальні питання методології та практики науково-технологічної політики / Під ред. Б.А. Малицького. – К.: УкрІНТЕІ, 2001. – 204 с.
14. Александрова В., Бажал Ю. Экономические проблемы государственного программирования научно-технического развития // Экономика Украины. – 1999. – № 10. – С. 29-35.
15. Безруков В., Новосельский В. Потенциал экономического развития и научно-технический прогресс // Экономист. – 2002. – № 1. – С. 3-6.
16. Зуев А., Мясникова Л. Кризис информационной революции // Мировая экономика и международные отношения. – 2005. – №3. – С.24-27.
17. Грановский О., Пинский О. CRM для банка. Опыт внедрения системы Siebel eFinance в Казкоммерцбанке // Банковское дело. – 2005. – №3. – С.42-45.

УДК 336.7

Луняков О.В., к.э.н., доцент
Севастопольский институт банковского дела
Украинской академии банковского дела
Национального банка Украины

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ КАТЕГОРИЯ «ФИНАНСОВЫЕ ДИСБАЛАНСЫ» В СИСТЕМЕ ВЗАИМОСВЯЗАННЫХ ПОНЯТИЙ

В статье систематизированы научно-методические подходы к трактованию экономических категорий «финансовая стабильность», «финансовая нестабильность», «финансовая устойчивость», «финансовая хрупкость» и «финансовые дисбалансы». Показана роль и место финансовых дисбалансов в системе взаимосвязанных экономических дефиниций, выделены причинно-следственные взаимосвязи между ними.

Ключевые слова: финансовый сектор, финансовые дисбалансы, финансовая стабильность, финансовая нестабильность, финансовая устойчивость.

O. Luniakov

ECONOMIC CATEGORY OF "FINANCIAL IMBALANCES" IN THE SYSTEM OF INTERRELATED CONCEPTS

In the article the scientific and methodological approaches to the interpretation of the economic categories of "financial stability", "financial instability", "financial stability", "financial fragility" and "financial imbalances" are systematized. The role and place of financial imbalances in the system of interrelated economic definitions is identified, as well as the cause-effect relations between that ones.

Keywords: financial sector, financial imbalances, financial stability, financial instability, financial fragility, financial solvency.

Луняков О.В.

ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ "ФІНАНСОВІ ДИСБАЛАНСИ" У СИСТЕМІ ВЗАЄМОЗАЛЕЖНИХ ПОНЯТЬ

У статті систематизовано науково-методичні підходи до трактування економічних категорій "фінансова стабільність", "фінансова нестабільність", "фінансова стійкість", "фінансова крихкість" і "фінансові дисбаланси". Показано роль та місце фінансових дисбалансів у системі взаємозалежних економічних дефініцій, виділено причинно-наслідкові взаємозв'язки між ними.